

Оксана БРЯНКА
(Дрогобич, Україна)

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасному суспільстві проблема інтелектуального розвитку дошкільників залишається вкрай актуальною. З урахуванням стрімкого темпу технологічного розвитку та високого рівня конкуренції, інтелектуальні навички визначають успіх і готовність дитини до подальшого навчання. Розвиток логічного мислення, мовлення, творчості та пізнавальних навичок удошкільному віці має вирішальне значення для формування когнітивного фундаменту. Розв'язання проблеми інтелектуального розвитку дошкільників є ключовим елементом сучасної дошкільної педагогіки та підготовки молодого покоління до викликів сучасного світу.

Науковці (В. Зарицька, І. Ковальчук, А. Лісова, Є. Ліпанова, А. Пивовар, О. Стойко та ін.) досліджують сутність та компоненти інтелектуального розвитку дошкільників, взаємозв'язок компонентів рухової системи й інтелектуальної сфери у старших дошкільників, дидактичну гру та її роль у цьому процесі, сенсомоторний та інтелектуальний розвиток, інформаційно-комунікативні технології як чинник інтелектуального розвитку тощо.

Інтелектуальний розвиток старшого дошкільника є фундаментальним етапом у його загальному становленні та підготовці до навчання в школі. У цьому віці дитина активно вивчає навколишній світ, а інтелектуальні здібності відіграють ключову роль у цьому процесі. Однією з основних задач є стимулювання розвитку мислення та пізнавальних навичок. Водночас вихованці старшого дошкільного віку мають можливість взаємодіяти зрізноманітними інтелектуальними завданнями,

такими як головоломки, логічні ігри, конструювання, які сприяють розвитку логічного й просторового мислення. Також важливо враховувати розвиток мовлення та словникового запасу, що визначається активним використанням розповідей, діалогів і взаємодії з вихователями та однолітками. Забезпечення різноманітних стимулів для інтелектуального розвитку в дошкільному віці сприяє формуванню навичок до навчання, підвищує рівень когнітивної активності, відкриває шлях до подальшого успішного навчання.

Інтелектуальний розвиток у дошкільному віці не лише закладає основи для успішного навчання в школі, але й впливає на формування гнучкості мислення, творчого підходу до подолання проблем, адаптації до нових ситуацій і загальний розвиток особистості.

Інтелектуальний розвиток дитини включає різні компоненти або аспекти, які взаємодіють між собою для формування загального когнітивного потенціалу [1]. Основні компоненти інтелектуального розвитку дитини включають логічне (здатність розуміти порядок, послідовність та використовувати логічні відношення) і абстрактне мислення (здатність розуміти і використовувати абстрактні концепції, які не пов'язані безпосередньо з конкретними об'єктами), короткотривалу (здатність запам'ятовувати інформацію на короткий термін) та довготривалу пам'ять (здатність зберігати інформацію на тривалий термін), увагу (здатність фокусувати увагу на конкретному завданні чи об'єкті, використовувати увагу одночасно для кількох завдань чи об'єктів), мовлення (здатність розуміти інші людей та вміння визначати значення слова, речення чи тексту, здатність висловлювати свої думки й ідеї з використанням мови), творчість (здатність генерувати нові ідеї, розв'язувати проблеми та демонструвати оригінальність у мисленні), моторику рук (здатність координувати рухи рук для виконання завдань, таких як письмо, малювання, конструювання). Ці компоненти взаємодіють

та спільно визначають рівень інтелектуального розвитку дитини. Зрозуміння їх дає змогу більш ефективно стимулювати розвиток різних аспектів інтелектуальної діяльності у дитини.

Інтелектуальний розвиток у закладах дошкільної освіти визначається комплексним підходом, що охоплює різноманітні аспекти когнітивного зростання дитини. Вихованці ЗДО активно вивчають світ навколо себе, і в цьому процесі інтелектуальний розвиток відіграє ключову роль [2, с. 214]. Для розвитку уявлення, логіки та творчих здібностей вагоме значення має гра. Вона сприяє розширенню словникового запасу, розвитку соціальних навичок та вивченню простих математичних понять. Взаємодія з розповідями, загадками і діалогами сприяє розвитку мовлення, розумінню тексту та збагаченню словникового запасу. Розвиток логічного мислення відбувається через гру, конструювання, головоломки та інші завдання, які вимагають аналізу і розв'язання проблем. Діти вчаться спостерігати за явищами природи, вивчають властивості об'єктів, розвивають пізнавальний інтерес, творчість і самовираження через різноманітні види мистецтва, малювання, ліплення, музику та інші форми творчої діяльності.

Вихователі у закладах дошкільної освіти використовують інноваційні методи та педагогічні підходи для стимулювання інтелектуального розвитку дітей, враховуючи індивідуальні особливості [3, с. 49–50]. Це сприяє формуванню основ для їхнього подальшого навчання та успішного розвитку.

Інтелектуальний розвиток дитини старшого дошкільного віку забезпечується комплексним підходом, охоплюючи гру, розвиток мовлення, логічного мислення, творчості та пізнавальних навичок. Вихователі використовують різноманітні методи й ігрові форми для стимулювання уявлення та формування ключових компонентів інтелектуального потенціалу дітей, що сприяє їхньому успішному навчанню і розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зарицька В. Вікові передумови розвитку емоційного інтелекту особистості (дошкільний і шкільний періоди). *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія*. 2011. Вип. 38. С. 35–53.
2. Лісова А. Вплив сенсомоторного розвитку на інтелектуальний розвиток дошкільника. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Психологічні науки*. 2014. Вип. 121. С. 213–216.
3. Стойко О., Ліпанова Є. Інформаційно-комунікативні технології – важливий чинник інтелектуального розвитку сучасної дитини дошкільного віку. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2013. № 12. С. 48–51.

Віра БУБЕРЕНКО
(Ізмаїл, Україна)

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНОМОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

Історично так сталося, що чимало регіонів в Україні заселені не лише українцями, а й громадянами з національних меншин європейських, балканських та інших народів. Найчастіше їхні пращури є вихідцями із країн Європи, що межують з Українською державою. Чимало сімей старших поколінь у регіоні Подунав'я утворені одним / однією чи обома вихідцями росіянами, які були змушені приїхати 50–30 років тому в силу політичних руйнівних дій країни, якої сьогодні вже нема. Частково цим викликана і ускладнена сучасна ситуація обмеженого спілкування українською мовою в побуті, у сфері виробництва і обслуговування. Чимало сімей розмовляють румунською, болгарською, угорською, російською (значна частка родин) та іншими мовами. Саме цими факторами батьки дітей дошкільного віку ще й досі мотивують своє неактивне, нажаль, послуговування державною українською мовою у побуті. Вочевидь, такий батьківський приклад применшує можливості